

AKVAREL TEXNIKASINING BUGUNGI SAN'ATDAGI O'RNI

Abduqayumova Aqida Abdurashid qizi*Guliston davlat universiteti 3-kurs 69-23 guruh talabasi***Annotatsiya.**

Mazkur maqolada akvarel texnikasining tasviriy san'atdagi o'rni, uning tarixiy taraqqiyoti hamda zamonaviy san'atdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Akvarelning badiiy ifoda vositasi sifatidagi imkoniyatlari, kompozitsion va rangtasvir yechimlaridagi o'rni, shuningdek, zamonaviy rassomlar ijodidagi qo'llanilish xususiyatlari yoritilgan. Tadqiqot davomida akvarel texnikasining milliy va jahon san'atidagi rivojlanish tendensiyalari ilmiy jihatdan asoslangan.

Kalit so'zlar: akvarel, rangtasvir, tasviriy san'at, kompozitsiya, rang, rassomlik, badiiy ta'lim, ijodkorlik, zamonaviy san'at, san'at texnologiyalari.

Аннотация.

В данной статье анализируется роль акварельной техники в изобразительном искусстве, её историческое развитие и значение в современном искусстве. Освещаются возможности акварели как средства художественного выражения, её роль в композиционных и цветовых решениях, а также особенности её применения в творчестве современных художников. В ходе исследования научно обосновываются тенденции развития акварельной техники в национальном и мировом искусстве.

Ключевые слова: акварель, цвет, изобразительное искусство, композиция, цвет, живопись, художественное образование, творчество, современное искусство, художественные технологии.

Abstract.

This article analyzes the role of watercolor technique in fine arts, its historical development and significance in modern art. The possibilities of watercolor as a means of artistic expression, its role in compositional and color solutions, as well as the features of its application in the work of modern artists are highlighted. During the study, the development trends of watercolor technique in national and world art are scientifically substantiated.

Keywords: watercolor, color, fine arts, composition, color, painting, art education, creativity, modern art, art technologies.

Tasviriy san'at insoniyat ma'naviy madaniyatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

San'at taraqqiyoti davomida turli tasviriy texnikalar shakllanib, ularning har biri o'ziga xos badiiy imkoniyatlarga ega bo'ldi.

Shunday texnikalardan biri akvarel bo'lib, u o'zining nafisligi, ranglarning shaffofligi va yengil tasviriy ifodasi bilan ajralib turadi [1].

Bugungi kunda akvarel texnikasi nafaqat akademik rangtasvirda, balki zamonaviy san'atning turli yo'nalishlarida ham keng qo'llanilmoqda.

Ushbu texnika rassomga yorug'lik, atmosfera va rang munosabatlarini tabiiy aks ettirish imkonini beradi.

Shu sababli akvarel zamonaviy tasviriy san'atning dolzarb vositalaridan biri sifatida e'tirof etiladi.

Akvarel texnikasining shakllanish tarixi

Akvarel tasviriy san'atning qadimiy texnikalaridan biri hisoblanadi. Uning dastlabki ko'rinishlari qadimgi Misr va Xitoy madaniyatlarida uchraydi.

Qog'oz ishlab chiqarish texnologiyasining rivojlanishi bilan akvarel san'ati ham takomillashib bordi [2].

Yevropa san'atida akvarel XVIII–XIX asrlarda alohida san'at turi sifatida shakllandi.

Ayniqsa, ingliz rassomlari ijodida akvarel texnikasi yuksak darajaga ko'tarildi.

Ushbu davr rassomlari tabiat manzaralarini tasvirlashda akvarelning rang va yorug'lik imkoniyatlaridan samarali foydalandilar [3].

O'zbek tasviriy san'atida ham akvarel texnikasi XX asrdan boshlab keng rivojlana boshladi.

Milliy rassomlar tabiat, me'moriy obidalar va xalq hayotini tasvirlashda ushbu texnikadan unumli foydalandilar.

Akvarel texnikasining badiiy xususiyatlari

Akvarelning asosiy xususiyati uning shaffofligidir. Bo'yoq suv bilan aralashtirilganligi sababli qog'oz yuzasida nozik rang qatlamlari hosil qiladi.

Bu esa asarga yengillik va tabiiylik baxsh etadi [4].

Akvarel texnikasining muhim badiiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

ranglarning shaffofligi;

yorug'likni tabiiy ifodalash imkoniyati;

nozik tonal o'tishlar;

tezkor ishlash imkoniyati;

tasvirning nafis va yengil ko'rinishi.

Mazkur xususiyatlar rassomga murakkab atmosferik holatlarni ham ishonarli tasvirlash imkonini beradi.

Zamonaviy san'atda akvarelning ahamiyati

Bugungi kunda akvarel texnikasi tasviriy san'atning eng ommabop yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Zamonaviy rassomlar ushbu texnikadan turli mavzular va uslublarda foydalanmoqdalar.

Xususan, peyzaj, natyurmort, portret va abstrakt kompozitsiyalar yaratishda akvarel keng qo'llaniladi [5].

Raqamli texnologiyalar rivojlanishiga qaramay, akvarel o'z ahamiyatini yo'qotgani yo'q.

Aksincha, ko'plab rassomlar an'anaviy texnikalarga murojaat qilib, akvarelning estetik imkoniyatlarini qayta kashf etmoqdalar.

Zamonaviy ko'rgazmalar va xalqaro biennalarda akvarel asarlarining alohida o'rin egallashi ushbu texnikaning bugungi san'atdagi mavqei yuqori ekanligini ko'rsatadi [6].

Akvarel va badiiy ta'lim

Akvarel texnikasi badiiy ta'lim tizimida muhim ahamiyatga ega. Talabalar ushbu texnika orqali rangshunoslik, kompozitsiya va tasviriy savodxonlik asoslarini o'zlashtiradilar [7].

Oliy va o'rta maxsus san'at ta'limi muassasalarida akvarel mashg'ulotlari talabalarning:

rang sezgirligini rivojlantirish;
estetik didini shakllantirish;

ijodiy tafakkurini boyitish;

kuzatuvchanligini oshirishga xizmat qiladi.

Ayniqsa, ochiq havoda ishlash jarayonida akvarel texnikasi bo'lajak rassomlarning professional mahoratini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi.

O'zbek rassomlari ijodida akvarel

O'zbekiston tasviriy san'atida akvarel texnikasi samarali rivojlanib kelmoqda.

Zamonaviy rassomlar milliy me'morchilik, tarixiy obidalar, xalq urf-odatlarini va tabiat manzaralarini tasvirlashda akvareldan keng foydalanadilar [8].

Akvarel orqali yaratilgan asarlarda Samarqand, Buxoro, Xiva va Toshkentning tarixiy qiyofasi o'ziga xos badiiy talqinda aks ettirilmoqda.

Bu esa milliy madaniy merosni targ'ib qilishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Akvarel texnikasining istiqbollari

Global san'at makonida akvarel texnikasiga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda.

Yangi materiallar va innovatsion texnologiyalar ushbu texnikaning imkoniyatlarini kengaytirmoqda [9].

Kelajakda akvarelning:

raqamli san'at bilan integratsiyasi;

arxitektura grafikasi;

dizayn va illustratsiya;

ta'lim texnologiyalari bilan uyg'unlashuvi kutilmoqda.

Bu esa akvarel texnikasining zamonaviy san'atdagi ahamiyatini yanada oshiradi.

Xulosa

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, akvarel texnikasi bugungi san'atning muhim va istiqbolli yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Uning ranglarning shaffofligi, yorug'likni tabiiy ifodalash imkoniyati va yuqori estetik ta'sirchanligi rassomlar tomonidan keng e'tirof etilmoqda.

Zamonaviy san'at rivojlanishining yangi bosqichida akvarel texnikasi an'anaviy va innovatsion yondashuvlarni uyg'unlashtirgan holda tasviriy san'at taraqqiyotiga munosib hissa qo'shmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Boymetov B.B. Tasviriy san'at nazariyasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
- 2.Gombrich E.H. The Story of Art. – London: Phaidon Press, 2018.
- 3.Wilcox M. Watercolour Techniques. – London, 2019.
- 4.Simblet S. Drawing and Painting. – New York: DK Publishing, 2018.
- 5.Smith R. Contemporary Watercolor Art. – New York, 2020.
- 6.Harrison H. Watercolor Painting. – London, 2019.
- 7.Qosimov E.Q. Badiiy ta'lim metodikasi. – Toshkent: Tafakkur, 2022.
- 8.Akbarov H. O'zbekiston tasviriy san'ati tarixi. – Toshkent: Fan, 2020.
- 9.Edwards B. Color and Composition in Art. – New York, 2021.
- 10.Abdullayev N. Zamonaviy rangtasvir muammolari. – Toshkent: Akademnashr, 2023.